

Powtórzyliśmy najważniejsze informacje dotyczące stref klimatycznych i krajobrazowych, a teraz omówimy sobie poszczególne krajobrazy.

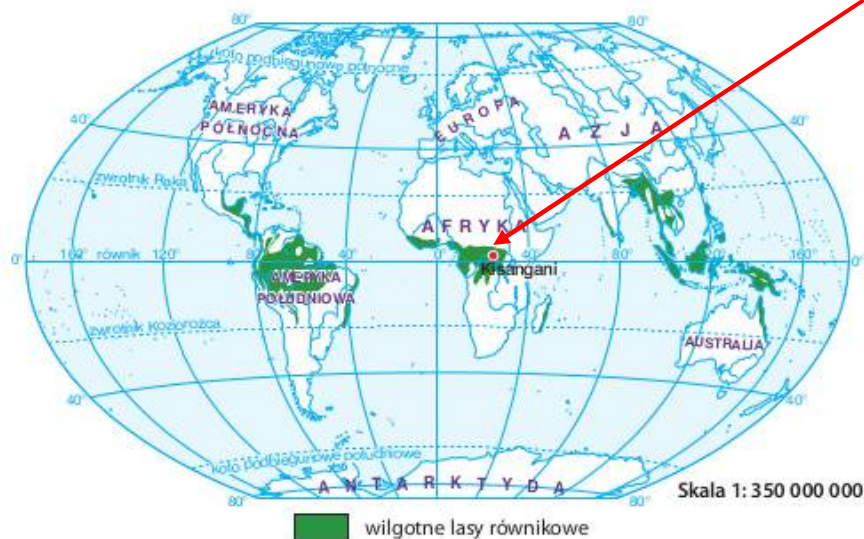
Nie zapomnij,

karta **SPRAWDŹ SIĘ**, służy do utrwalenia Twojej wiedzy z danej lekcji. Kiedy ją wypełnisz, wyślij na adres mailowy: sp17soswpt@gmail.com

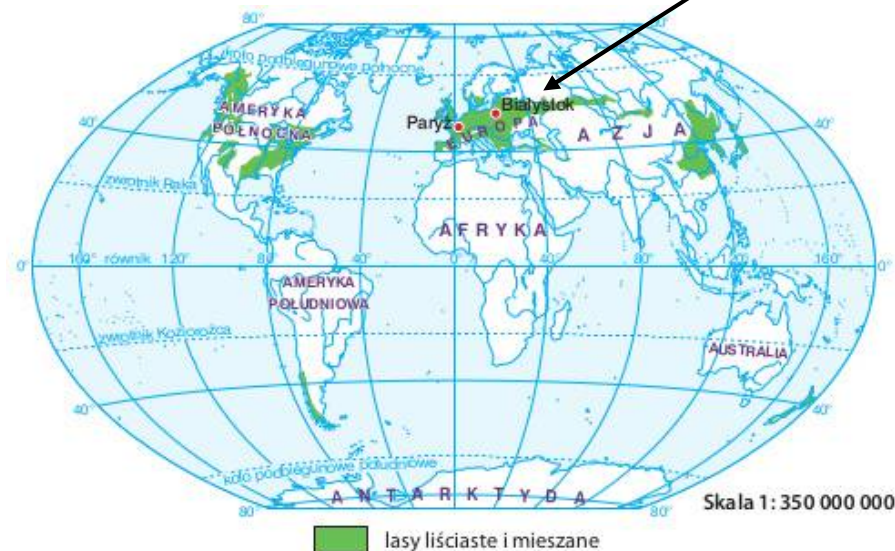
Nie zapomnij w tytule maila wpisać: **imię i nazwisko**, **klasa V** oraz **GEOGRAFIA**. To ważne!

W WILGOTNYM LESIE RÓWNIKOWYM I W LESIE STREFY UMIARKOWANEJ

Tak, jak w temacie, spróbujemy porównać las strefy równikowej i las strefy umiarkowanej. Wspólną cechą lasów na Ziemi jest występowanie drzew, które wraz z innymi roślinami tworzą **warstwy lasu**. Musisz jednak pamiętać, że odmienne warunki klimatyczne sprawiają, że inaczej wygląda las równikowy, a zupełnie inaczej las w strefie umiarkowanej. Gdzie znajdziemy na mapie świata te lasy? Strefa wilgotnych lasów równikowych ciągnie się wzdłuż równika. Przeważająca część lasów strefy umiarkowanej – lasów liściastych i mieszanych, znajduje się na półkuli północnej.

▲ Strefa wilgotnych lasów równikowych ciągnie się wzdłuż równika.

■ Warstwy wilgotnego lasu równikowego

W wilgotnym lesie równikowym, takim jak puszcza amazońska, występuje kilka warstw roślinności. Żyje w nich ogromna liczba gatunków zwierząt.

Warstwa pojedynczych drzew o wysokości 50–70 m

Korony nie tworzą zwartej warstwy.

Warstwa drzew o wysokości 30–40 m

Korony drzew tworzą zwartą warstwę, przez którą przenika niewiele światła. Na pniach i gałęziach rosną mniejsze rośliny, np. storczyki.

Warstwa drzew o wysokości 5–20 m

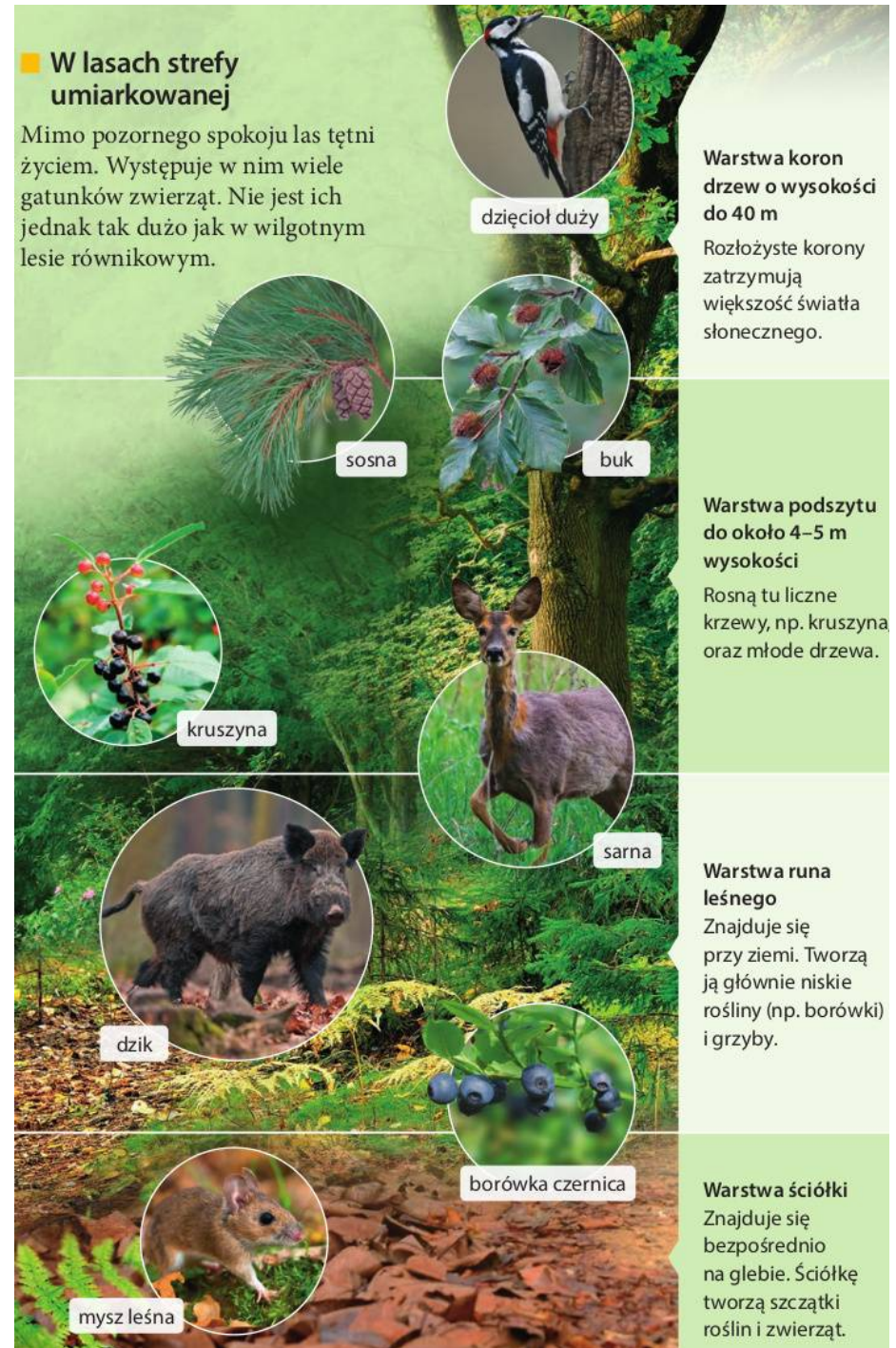
Drzewa, np. kakaowce, rosną między pniami i gałęziami wyższych drzew.

Warstwa krzewów i runa

Panuje tu półmrok. W tej warstwie rosną młode drzewa i cieniulubne rośliny, np. helikonía.

■ W lasach strefy umiarkowanej

Mimo pozornego spokoju las tętni życiem. Występuje w nim wiele gatunków zwierząt. Nie jest ich jednak tak dużo jak w wilgotnym lesie równikowym.

Warstwa koron drzew o wysokości do 40 m

Rozłożyste korony zatrzymują większość światła słonecznego.

Warstwa podszytu do około 4–5 m wysokości

Rosną tu liczne krzewy, np. kruszyna oraz młode drzewa.

Warstwa runa leśnego

Znajduje się przy ziemi. Tworzą ją głównie niskie rośliny (np. borówki) i grzyby.

Warstwa ściółki

Znajduje się bezpośrednio na glebie. Ściółkę tworzą szczątki roślin i zwierząt.

Krajobrazy strefy równikowej

Do warunków klimatycznych, panujących w różnych częściach świata, przystosowują się rośliny. Każda strefa klimatyczna ma więc typowy dla siebie krajobraz.

Lasy równikowe

Wiemy już, że w okolicach równika, w klimacie równikowym wybitnie wilgotnym, panuje wysoka temperatura powietrza oraz występują obfite, niemal codzienne opady deszczu. Dlatego w **strefie równikowej** jest zawsze **wilgotno i duszno**. Takie warunki sprzyjają rozwojowi bujnej roślinności.

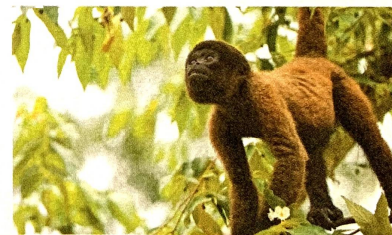
W tej strefie rośnie gęsty, wiecznie zielony, wilgotny **las równikowy**.

Najwyższe piętro tego lasu tworzą olbrzymie drzewa, sięgające do 60–70 metrów wysokości (czyli 15–20 pięter w budynku). W rozwidleniach gałęzi i szczelinach kory rosną drobniejsze rośliny – mchy, paprocie i storczyki. Wszystko to splecione jest lianami. Charakterystyczne dla lasów równikowych są także palmy, bambusy i drzewiaste paprocie oraz grzyby.

Las równikowy jest prawdziwym rajem dla **dzikich zwierząt**. Roi się tu od owadów, ptaków o barwnym upierzeniu (np. papug), żab, węży i jaszczurek, nietoperzy i różnych innych gatunków ssaków, w tym także małp.

Las równikowy i jego mieszkańcy

Klimat umiarkowany ciepły

Klimat umiarkowany ciepły ma dwie odmiany:

klimat morski i **kontynentalny**.

Pomiędzy nimi występują strefy klimatów przejściowych.

W takiej strefie leży Polska.

W **klimacie morskim** jest mała roczna różnica temperatury powietrza.

Letnie upały oraz zimowe mrozy łagodzi wpływ powietrza nad morze i oceanów. Lata są ciepłe i wilgotne, a zimy łagodne.

W ciągu całego roku często występują opady.

W **klimacie kontynentalnym** lata są upalne, a zimy bardzo mroźne.

Różnica temperatury powietrza jest bardzo duża.

Mała wilgotność powietrza, mniejsza suma opadów.

Strefy klimatów umiarkowanych ciepłych porastały lasy liściaste i mieszane. Występowały one prawie w całej Europie, we wschodniej Azji, we wschodniej części Ameryki Północnej oraz na południowo – zachodnim wybrzeżu Ameryki Południowej.

Niestety, większa część tych lasów została wycięta. Drewno wykorzystano, a ziemię przeznaczono na pola i uprawne, gdyż występują tu najczęściej dobre gleby brunatne i płowe.

	Cecha	Wilgotne lasy równikowe	Lasy liściaste i mieszane
Różnice	klimat	brak pór roku; intensywne opady deszczu i wysoka temperatura powietrza przez cały rok	cztery pory roku; występowanie klimatu morskiego i kontynentalnego; zmiany wysokości opadów i temperatury powietrza w zależności od pory roku
	świat roślin	kwitnienie i owocowanie roślin przez cały rok; występowanie między innymi kakaowców, drzew kapokowych, storczyków i helikonii	kwitnienie i owocowanie roślin od wiosny do jesieni; zrzucanie liści na zimę przez drzewa liściaste, np. buki; występowanie drzew iglastych, np. sosen
	świat zwierząt	duża różnorodność gatunków, np. jaguary, tapiry, wyjce, tukany	mniejsza różnorodność gatunków, np. sarny, dziki, dzięcioły
Podobieństwa	świat roślin	występowanie drzew liściastych; cztery warstwy lasu	

PODSUMUJMY:

- W strefie wilgotnych lasów równikowych **nie występują pory roku**. Wysoka temperatura powietrza i obfite opady deszczu utrzymują się przez cały rok.
 - W strefie lasów liściastych i mieszanych **wyróżnia się cztery pory roku** o zróżnicowanej temperaturze powietrza i zmiennych opadach.
- W obu typach lasów wydziela się **cztery piętra roślinności**. Różnią się one jednak pod względem występujących gatunków roślin i zwierząt.
 - W strefie wilgotnych lasów równikowych miejsce pod pola uprawne uzyskuje się przez wypalanie roślinności.
 - W wilgotnych lasach równikowych buduje się lekkie drewniane domy.
 - Większość mieszkańców strefy lasów liściastych i mieszanych żyje w miastach, w murowanych i ogrzewanych domach.